

การสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

ตำบลสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์

The Products with Cultural Identity to the Creative Economy at Sa-Thale

Subdistrict, Phayuha Khiri District, Nakhon Sawan Province

รับบทความ	01/05/2023
แก้ไขบทความ	05/07/2023
ยอมรับบทความ	28/08/2023

พรชประเวศ อชิโนบุญวัฒน์¹ อธิพร พรหมมาศ²

ทัศนพร วิศาลสุวรรณกร³ ชุณษิตา นาคภพ⁴

และ เพียงพิศ ชะโกทอง⁵

Passaprawas A-chinboonwat Teeraporn Prommas

Tassaneeporn Wisansuwannakorn Chunsita Nakabhop

and Phiengpit Chagotong

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาข้อมูลของประเพณีวัฒนธรรมการละเล่นเต๋นกำรำเคียว ตำบลสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ 2) ออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่แสดงถึง อัตลักษณ์ของท้องถิ่น ตำบลสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ และสอบถามความต้องการของชุมชนตัวอย่างในอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้งานวิจัยแบบมีส่วนร่วม และนำข้อมูลมาการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมโดยในวัสดุในท้องถิ่น สู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ตำบลสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ โดยผ่านแนวความคิดและทฤษฎีการออกแบบเชื่อมโยงตามวัตถุประสงค์และประเด็นสำคัญของงานวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ทดลองใช้

¹ รองศาสตราจารย์ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Associate Professor Faculty of Agricultural Technology and industrial technology Nakhonsawan Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Assistant Professor Faculty of Humanities and social sciences Nakhonsawan Rajabhat University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Assistant Professor Faculty of Humanities and social sciences Nakhonsawan Rajabhat University

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Assistant Professor Faculty of Management Sciences Nakhonsawan Rajabhat University

⁵ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Assistant Professor Faculty of Agricultural Technology and industrial technology Nakhonsawan Rajabhat University

ผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าวสามารถยืนยันว่าสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ สามารถสร้างความพึงพอใจและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครสวรรค์ได้

คำสำคัญ: เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เศรษฐกิจชุมชน ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม
วิถีชีวิตชุมชน

Abstract

The objectives of this research were studied the cultural tradition of folk dance in Sra Thale Sub-district, Phayuha Khiri District, Nakhon Sawan Province; cultural products that represents the identity of the local Sa Thale Sub-district, Phayuha Khiri District, Nakhon Sawan Province. The researcher studied and collected data by interviewed, asked about the needs of the sample communities in Muang District, Nakhon Sawan Province, used participatory research and brought information to outreach and created products with cultural identity by local materials to the creative economy of Sa Thale Subdistrict, Phayuha Khiri District, Nakhon Sawan Province through design concepts and theories connect according to the objectives and key points of the research. Research tools were interview forms and the satisfaction assessment form of the experimenters.

The results of the satisfaction assessment were at a high level, from which the study was able to confirm that public relations and creating products with cultural identity to the creative economy of Sa Thale Subdistrict, Phayuha Khiri District, Nakhon Sawan Province can create satisfaction and promote tourism in Nakhon Sawan Province.

Keywords: *creative economy, community economy, public relations tourism, arts and culture, community lifestyle.*

บทนำ

ตามวิสัยทัศน์ของประเทศไทยที่ทำให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในด้านมิติของเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมที่ทำให้ประชาชนมั่นคงในชีวิต มีงาน และมีความมั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต ประชากร มีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น สามารถสร้างความเจริญทางรายได้ และคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติบนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ (1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราพึ่งพาทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศ ในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (2) “ปรับปรุงจูน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคณะกรรมาธิการใหม่ รวมถึงปรับปรุงรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปรุงจูน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลกควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2562)

ใน พ.ศ. 2560-2579 โดยหนึ่งในนโยบายที่สำคัญคือ การให้บริการทางวิชาการ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การน้อมนำแนวพระราชดำริและทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งมีแนวทางที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมในสถานะสถาบันอุดมศึกษา ชี้นำเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย และมียุทธศาสตร์ให้ตอบสนองกับความต้องการของท้องถิ่นและสังคม โดยการสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการให้กับท้องถิ่น มีวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญที่เป็นอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์และสืบสานเพื่อให้คนรุ่นหลังได้รับรู้ ตลอดจนสร้างสื่อเพื่อให้ผู้ที่สนใจศึกษาเรียนรู้สืบต่อไป ซึ่งชุมชนบ้านสระทะเลมีวัฒนธรรมที่สำคัญที่โดดเด่น คือ การเดินกำรำเคียวที่มีคุณค่าควรแก่การนำมาสร้างเป็นสื่อการเรียนรู้ในลักษณะร่วมสมัย เพื่อสร้างกลุ่มผู้สนใจในหลากหลายวัยและเป็นช่องทางในการศึกษาเรียนรู้ในวงกว้าง และนำอัตลักษณ์ที่สำคัญนั้นมาสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เพื่อสร้างมูลค่าเศรษฐกิจจากทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับจุดแข็งและข้อ

ได้เปรียบทางวัฒนธรรมของประเทศแล้ว ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์โดยหาแนวทางเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยประโยชน์ที่ได้นอกเหนือไปจากให้ชุมชนได้จำหน่ายแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ได้เข้าไปศึกษาเรียนรู้จากสถานที่จริงแล้ว ของที่ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมยังเป็นสิ่งช่วยในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่วัฒนธรรมได้อีกด้วย นับได้ว่าเป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและสร้างสรรค์ต่อไปในอนาคต

ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญที่จะสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม สู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ของชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลของประเพณีวัฒนธรรมการเล่นเต็นท์กำรำเคียว ตำบลสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์
2. ออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ตำบลสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

บ้านสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์

ขอบเขตทางการศึกษาข้อมูล

1. ข้อมูลทางด้านเต็นท์กำรำเคียว
2. ข้อมูลความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ใช้สื่อทางการตลาดและประชาสัมพันธ์
3. ข้อมูลการออกแบบ เทรนด์การออกแบบ และเทรนด์การตลาดในปัจจุบัน และอนาคต
4. ข้อมูลทางด้านเทคโนโลยี

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการตรวจแบบสอบถาม และการประเมินผลด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ที่มีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการตลาด ด้านเนื้อหาข้อมูลและแบบสอบถาม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี ทองอ่อน อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และกราฟิก

1.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ ทองทรัพย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลและแบบสอบถาม
ความพึงพอใจ

1.3 อาจารย์ ดร.วรวิทย์ พัฒนาอิทธิกุล อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะ
วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาด

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการประเมินผลความพึงพอใจในการพัฒนารูปแบบ
ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภค

ประชากรที่ใช้ในการประเมินความพึงพอใจในต้นแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่ได้รับการ
ยอมรับจากผู้ทดลองใช้ โดยผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรของตำบลสระทะเล จังหวัดนครสวรรค์ เป็น
ตัวแทนในการประเมินความพึงพอใจ ซึ่งมีจำนวน 3,185 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลสระทะเล,
2556: ออนไลน์)

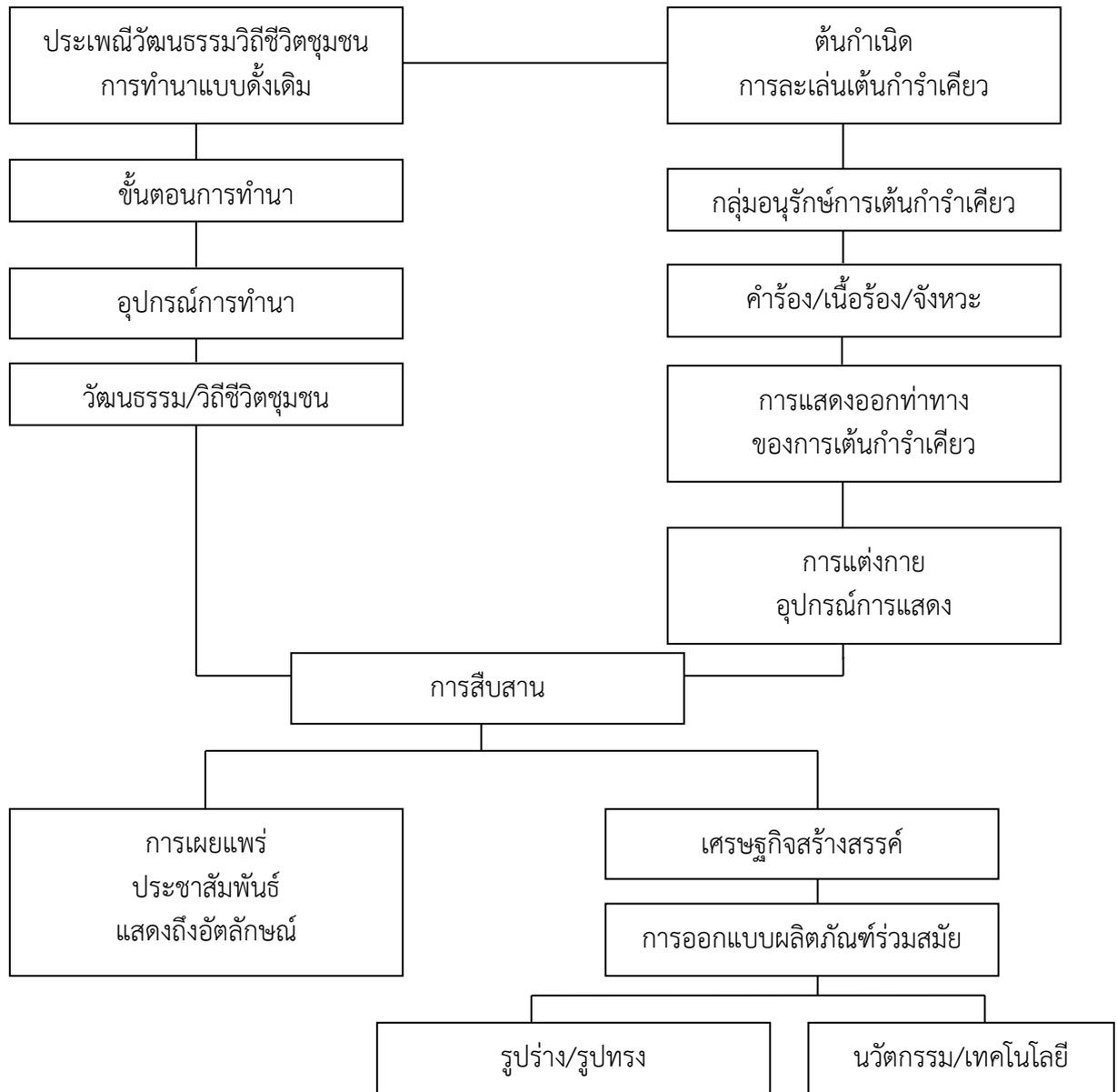
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์
จากผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยใช้วิธีของ Yamane จากตารางความคลาดเคลื่อนที่ระดับความ
เชื่อมั่น 90% ความคลาดเคลื่อนขนาดประชากร $\pm 10\%$ ที่มีต่อการประเมินความพึงพอใจในการ
พัฒนา (นิรัช สุดสังข์, 2559: 49) จำนวน 100 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการออกแบบสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลสระ
ทะเล อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคมีดังนี้

กรอบแนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วม
สมัย โดยใช้กรอบแนวคิดของ วัฒนะ จุฑะวิภาค (2545: 53) ที่กล่าวถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้
แนวคิดให้แสดงถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่นให้มีความร่วมสมัย ควรสอดคล้องกับสมัยนิยม ซึ่งในงานวิจัยนี้
เป็นการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเทคนิคการสานเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม
และวิถีชุมชน จึงต้องพิจารณาองค์ความรู้ทั้งสิ่งใหม่และความเป็นแบบดั้งเดิมร่วมกัน เพื่อพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีคุณค่าที่สามารถใช้สอยได้ตลอดไป

กรอบแนวคิดการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน ได้ประยุกต์ใช้ตามแนว
ทางการออกแบบผลิตภัณฑ์จากกรอบแนวคิดของอุดมศักดิ์ สาริบุตร (2549: 10) คือ การพิจารณา
ด้านหน้าที่ใช้สอย ด้านความสะดวกสบาย ด้านความแข็งแรงปลอดภัย ด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิต
และด้านความสวยงาม เพื่อให้ต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความงามและสามารถใช้สอยได้ตามหน้าที่และ
ประเภทของผลิตภัณฑ์ได้อย่างเหมาะสม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พัฒนาผลิตภัณฑ์ หมายถึง การวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นให้มีอัตลักษณ์ของชุมชน สาระทะเลที่แสดงวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนเพื่อสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจ และสร้างรายได้ให้กับชุมชน
2. พัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย หมายถึง การออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับสมัยนิยม ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากการสืบทอดภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชุมชน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

กำหนดแนวคิดและทฤษฎีนำวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ข้อมูลต้นกำเนิดกำเนิดเกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่พระองค์เป็นผู้ประกาศเลิกทาสของประเทศไทย กำเนิดครั้งแรกที่หมู่บ้านสระทะเล ตำบลย่านมัทรีในสมัยนั้น ซึ่งปัจจุบันคือตำบลสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ โดยหลวงศรีบุรีรักษ์เป็นผู้ประพันธ์เนื้อร้อง ทำนองขึ้นและได้นำมาร้องเล่น ที่หมู่บ้านสระทะเลเป็นแห่งแรก ต่อมาได้นำไปเล่นยังตำบลใกล้เคียงเช่น ตำบลม่วงหัก ตำบลพยุหะ เป็นต้น การเล่นต้นกำเนิดกำเนิดนิยมเล่นในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวข้าว ก่อนเล่นต้นกำเนิดกำเนิดมักจะเล่นเพลงเกี่ยวข้าวก่อนเสมอเป็นเพลงร้องโต้ตอบระหว่างฝ่ายชายและฝ่ายหญิงในเชิงเกี่ยวพาราตี

การเล่นต้นกำเนิดกำเนิด แบ่งการเล่นเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่ายชายและฝ่ายหญิง โดยจะยืนฝ่ายละครึ่งวงกลม แต่ละคนของฝ่ายหญิงจะถือเคียวเกี่ยวข้าวกับรวงข้าวคนละมือ มือซ้ายถือต้นข้าวที่มีรวงข้าวแก่สีเหลืองทอง มือขวาถือเคียวเกี่ยวข้าว ส่วนฝ่ายชายจะมีเคียวขัดไว้ที่สะเอวเพื่อจะใช้มือปรบเป็นจังหวะ ทั้งสองฝ่ายจะมีหัวหน้าทีมที่เรียกว่า พ่อเพลง หัวหน้าทีมของฝ่ายชาย ส่วนหัวหน้าทีมของฝ่ายหญิงเรียกว่า แม่เพลง ไม่มีดนตรีประกอบการแสดงแต่ใช้การปรบมือขัดจังหวะ โดยฝ่ายชายร้องขัด ขัดซ่า เป็นจังหวะ

เมื่อการเล่นเริ่มขึ้น ฝ่ายชายที่เป็นพ่อเพลงจะเป็นผู้เดินออกไปกลางวงตามจังหวะการปรบมือของลูกคู่และร้องเพลงบทเชิญหญิงว่า “มาเถิดเอ๋ย เอ๋ยมา แม่มา มาหรือแม่มา แม่มา มาเดินกำยำหญ้าที่ในอันน่านี้อยู่” แล้วลูกคู่ของฝ่ายชายจะร้องรับว่า “เอ้อ เอ๋ย ร้าเอ๋ย มาเดินกำยำหญ้าที่ในอันน่านี้อยู่” เอ้ เอ้ว พร้อมปรบมือเป็นจังหวะ เพลงมาจะมีเนื้อร้องถึง 3 เพลง เนื่องจากในการเล่นเมื่อครั้งอดีต ฝ่ายชายจะเป็นผู้เริ่มก่อนและจะร้องเชิญฝ่ายหญิงจนกว่าฝ่ายหญิงจะลุกออกมาร้องแก้เป็นการร้องโต้ตอบกันระหว่างฝ่ายชายและหญิง คำร้องของเนื้อเพลงในขณะที่เล่นจริงในท้องทุ่ง จะเป็นคำร้องที่ใช้ปฏิภาณไหวพริบของแม่เพลงและพ่อเพลง ร้องสด ดูคล้ายกับเพลงลำตัด บางช่วงบางขณะ จะเป็นการร้องเกี่ยวพาราตี การละเล่นนี้กำลังจะสูญหายไปตามกาลเวลาเนื่องจากไม่มีการสืบทอดจากคนรุ่นหลัง

2. ทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางด้านวัฒนธรรมผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น เป็นสิ่งที่เกิดจากภูมิปัญญาไทยเป็นผลจากองค์ความรู้ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรสร ปรุงแต่งพัฒนา และถ่ายทอดสืบทอดกันมาเพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาไทยมีลักษณะเป็นองค์รวมและมีคุณค่าทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นในวิถีชีวิตไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่งอกงามขึ้นใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนไทย ทำให้ชุมชน

ท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้โดยมีอัตลักษณ์หรือจุดเด่นของท้องถิ่น วิถีชีวิตและประสบการณ์ของกลุ่มคนในชุมชนท้องถิ่น ผสานกับวัสดุและกระบวนการผลิตด้วยมือหรือหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ที่ได้จะมีรูปแบบที่ประณีต เรียบง่าย โดยเริ่มต้นจากการผลิตเพื่อใช้เองก่อน แล้วจึงแบ่งปันกันในชุมชน เมื่อการผลิตมีเหลือเพื่อ ก็พัฒนาโดยจัดตั้งเป็นกลุ่มชุมชนเพื่อการผลิตขายให้เกิดรายได้ขึ้นมาในชุมชน เป็นการเพิ่มมูลค่าของสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น และเพิ่มทุนทางวัฒนธรรมที่ดึงดูดใจ เกิดความสามัคคี การแบ่งปัน การร่วมแรงร่วมใจกันในสังคม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีความหมายคือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากความเปลี่ยนแปลงของโลก (อรัญ วาณิชกร, 2559)

3. เทคโนโลยีนาโน ปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์ในท้องตลาดหลายรายการที่ผลิตด้วยนาโนเทคโนโลยีหรือใช้วัสดุนาโนเป็นส่วนประกอบ เช่น ผ้าเคลือบสารกันน้ำ (เคลือบ ด้วยอนุภาคนาโนของเทฟลอน) กันเปื้อน กันกลิ่น กันเชื้อแบคทีเรีย (ด้วยอนุภาค เงินนาโน) ผ้าฝ้ายที่ปรับผิวของเส้นใยเพื่อกันยับ (ด้วยไททาเนียมไดออกไซด์นาโน) และผ้าผสมอนุภาคตัวนำไฟฟ้า (เช่น ไททาเนียมไดออกไซด์นาโนซิงค์ออกไซด์นาโน) ทำให้ไม่เก็บประจุไฟฟ้าสถิตไททาเนียมไดออกไซด์เป็นสารเก่าแก่ชนิดหนึ่ง และเป็นหนึ่งใน 50 ชนิดของสารที่ผลิตมากที่สุดทั่วโลกลักษณะทั่วไปมีสีขาวทึบแสงเกิดเองตามธรรมชาติ มี 2 รูปแบบใหญ่ ๆ คือรูทึบและอนาเทส ทั้ง 2 รูปแบบมีไททาเนียมไดออกไซด์บริสุทธิ์อยู่กับสารปนเปื้อนจึงต้องผ่านกระบวนการทางเคมีเพื่อนำสารปนเปื้อนออก ไททาเนียมไดออกไซด์เป็นสารที่มีสีขาวมีประโยชน์สำหรับการใช้งานได้หลากหลาย เนื่องจากไม่มีกลิ่นและมีความสามารถในการดูดซับรังสีชนิดนี้พบได้ในหลาย ผลิตภัณฑ์ตั้งแต่สีทาบ้านอาหารและเครื่องสำอางโดยใช้เป็นตัวป้องกันแสงแดด ด้วยความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีทำให้มีการผลิตแร่ไททาเนียมให้มีอนุภาค ขนาดนาโนเมตรเพื่อเพิ่มคุณสมบัติหรือประสิทธิภาพของแร่ในการเติมอนุภาคนาโนลงในผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิตเช่นการเคลือบ อนุภาคนาโนของเงินเพื่อกำจัดแบคทีเรียการเติมท่อนาโนคาร์บอนเพื่อเพิ่ม ความแข็งแรงของผลิตภัณฑ์ (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2553)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลทางด้านต้นกำเนิด
2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแกนนำและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อทำความเข้าใจ และรับฟังปัญหาทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์
3. ศึกษาข้อมูลโดยการบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนของสาขาวิชาการออกแบบจัดเก็บข้อมูลและการถ่ายภาพ วิถีชีวิตชุมชน และศิลปวัฒนธรรม
4. ออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการทดลองวัสดุท้องถิ่นและกรรมวิธีผลิต และออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้วัสดุภายในท้องถิ่น และจัดทำต้นแบบ

5. ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านนาโนเทคโนโลยีเคลือบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม
6. สอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม โดยเป็นการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชน
7. สรุปงานวิจัย และจัดทำเอกสาร

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาข้อมูล เก็บข้อมูลภาคสนาม ประชาชนชาวบ้าน และวิเคราะห์ข้อมูลความเป็นอัตลักษณ์ในท้องถิ่น

ในการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เรื่องการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับกับงานวิจัยใช้วิธีการศึกษาจาก SWOT ANALYSIS สรุปออกมาว่าชุมชนมีความต้องการทางด้านการศึกษาทั้งทางตรง และทางอ้อม โดยผู้วิจัยและกลุ่มผู้บริโภคนำมาวิเคราะห์ และลงพื้นที่ไปวิเคราะห์อัตลักษณ์ความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้จะมีลักษณะเป็นความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลหรือความรู้แบบฝังลึก (Tact knowledge) ดังนั้น ในการศึกษาข้อมูลทางภูมิปัญญาคลุกคลีหรือฝังตัวในระดับที่สามารถทำได้ เช่น การสังเกตการณ์วัสดุท้องถิ่นโดยใช้สิ่งเหลือจากการเกษตร จากการปลูกข้าวคือฟางข้าว มีคุณสมบัติที่เหนียวและมีความทนทาน ถ้านำมาต่อกันจะเป็นเชือกมัดต้นข้าวจากการเก็บเกี่ยว การศึกษาความเป็นมาวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องว่าเพราะอะไรถึงได้ทำรูปแบบชิ้นงานแบบนี้คือ วิถีชีวิตของชุมชนสระทะเลเป็นเกษตรกรรมมีการทำนาข้าว ข้าวของชุมชนสระทะเลเป็นข้าวหอมหุงชั้นหม้อ และยังเป็นต้นกำเนิดการละเล่นเต็นท์กำรำเคียวมีคุณค่าของภูมิปัญญาและมีเทคโนโลยีอะไรบางอย่างที่สามารถทำให้ชิ้นงานแข็งแรงและทนทานโดยใช้เทคโนโลยีนาโนในการเคลือบเช่นเดียวกับการเคลือบสารบรอนซ์ทำกันฝุ่น และน้ำ

สรุปผลการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม ต.สระทะเล อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์

เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการถ่ายภาพโดยการบูรณาการเรียนการสอนของสาขาวิชาการออกแบบ โดยใช้หลักการออกแบบการพิจารณาด้านหน้าที่ใช้สอย ด้านความสะดวกสบาย ด้านความแข็งแรงปลอดภัย ด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิต และด้านความสวยงาม เพื่อให้ต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความงามและสามารถใช้สอยได้ตามหน้าที่และประเภทของผลิตภัณฑ์ได้อย่างเหมาะสมด้วยวิธีการคัดเลือกจากแบบสเกต และนำแบบที่ได้รับการคัดเลือกสูงสุคนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อนำมาหาความพึงพอใจรูปแบบ และความแข็งแรงของผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมและนำเอาต้นแบบมาทดลองกับเทคโนโลยีนาโนเพื่อป้องกันน้ำ และฝุ่นทำให้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบแข็งแรงขึ้น

สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผลิตภัณฑ์ ต.สระทะเล อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์

ในการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้กำหนดแบบสอบถามตามกรอบการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวคิดให้แสดงถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่นให้มีความร่วมสมัย ควรสอดคล้องกับสมัยนิยม เป็นการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเทคนิคการสานเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชุมชน และกรอบแนวคิดการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน ได้ประยุกต์ใช้ตามแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์จากกรอบแนวคิดของการพิจารณาด้านหน้าที่ใช้สอย ด้านความสะดวกสบาย ด้านความแข็งแรงปลอดภัย ด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิต และด้านความสวยงาม เพื่อให้ต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความงามและสามารถใช้สอยได้ตามหน้าที่และประเภทของผลิตภัณฑ์ได้อย่างเหมาะสมโดยการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล ด้วยการบูรณาการเรียนการสอนของสาขาวิชาการออกแบบ ใช้วิธีการคัดเลือกจากแบบสเก็ตช์จำนวน 20 แบบ และนำแบบที่ได้รับการคัดเลือกสูงสูดนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อนำมาหาความพึงพอใจจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 100 คนสรุปผลการประเมินความพึงพอใจโดยรวม ได้ค่าระดับความพึงพอใจมาก

ภาพที่ 2 ตัวอย่างรูปแบบการสเก็ตช์กระเป๋าทำมาจากฟางข้าว

ภาพที่ 3 กระเป๋าต้นแบบเพื่อการผลิต

อภิปรายผล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การสรรค์สร้างเศรษฐกิจด้วยผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ตำบลสระทะเล อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมทั้งนักวิจัย นักศึกษา และกลุ่มชุมชนตัวอย่างในการศึกษาข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนาต้นแบบมีความสอดคล้องกับขั้นตอนการวิจัยของงานวิจัยเรื่องการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญตำบลบ้านแก่ง จังหวัดนครสวรรค์ ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (จิรทัศน์ ดาวสมบูรณ์, 2565) เพื่อประเมินผลการสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ โดยใช้วัสดุท้องถิ่นมาสร้างผลิตภัณฑ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม โดยสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ โดยนำการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการวิจัยนี้มาเป็นต้นแบบแนวความคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พบว่าเครื่องปั้นดินเผาในปัจจุบันมีราคาต่ำแต่มีต้นทุนการผลิตสูง ด้านความต้องการผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา พบว่า อายุ การศึกษา รายได้ มีความสัมพันธ์กับการซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา และเชื่อมโยงเครื่องปั้นดินเผาเข้ากับอยู่อาศัย ดังนั้นจึงสรุปแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ คือ การลดปริมาณดินที่ใช้เพื่อให้น้ำหนักเบา ลดเวลาในการผลิตชิ้นงาน และสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาที่เชื่อมโยงถึงที่อยู่อาศัย จากนั้นจึงสร้างสรรค์ชิ้นงาน

เครื่องปั้นดินเผาให้มีมูลค่า โดยดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การหาข้อมูล 2) การสร้างความคิดใหม่ 3) การประเมินความคิด 4) วางแผนปฏิบัติ และได้ทำการสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลองค์ความรู้ภูมิปัญญา และสถานที่กำลังจะสูญหายไป ควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการสืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชนต่าง ๆ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลให้ศึกษาเรียนรู้สืบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จรัญชัย กรเขตมหาชัย. (2555). **ความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพการให้บริการฝึกอบรมของบริษัท แบงค์คอก ควอลิตี้ เซอร์วิส จำกัด**. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริการธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิรทัศน์ ดาวสมบุรณ์ (2565). การสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญตำบลบ้านแก่ง จังหวัดนครสวรรค์ ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์. **วารสารกระแสนวัตกรรม, 23** (43). 19-33
- นิรัช สุดสังข์. (2559). **ระเบียบวิธีวิจัยทางการออกแบบ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- วัฒน์ จุฑะวิภาค. (2545). **การออกแบบ**. กรุงเทพฯ: ปรรณนา.
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. (2553). **ชุดความรู้ด้านเทคนิคและวิชาการ เรื่อง “ความปลอดภัยของวัสดุและผลิตภัณฑ์นาโน (Nano Safety)” สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ประกอบการ และนักวิชาการ**. กรุงเทพฯ: อักษรกราฟฟิกแอนดี้ไซน์
- สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2562). **ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์. (2561). **วิถีชีวิตวัฒนธรรม จังหวัดนครสวรรค์**. นครสวรรค์: องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลสระทะเล. (2556). **ข้อมูลหน่วยงาน ประชากร**. ค้นเมื่อ มีนาคม 19, 2565, จาก <https://www.sratale.go.th/history.php>
- อรัญ วาณิชกร. (2559). **การออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อุดมศักดิ์ สาริบุตร. (2549). **เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์